

Afet Dayanıklılığı için Yurttaşın Sözü Temmuz 2023

Yaşadığımız kentlerde, afetlerin yıkıcı etkileri karşısında toplumun dayanıklılığını sağlayacak yerel politikaların ve toplumca sahiplenilecek çözümlerin hayata geçirilmesi için katılım ve dayanışma pratiklerini nasıl güçlendirebiliriz?

Belediyeler, afetlere dirençli kentler yaratılması konusunda ne gibi roller üstlenebilir? Bugüne dek yürüttükleri faaliyetlerin ötesinde, afetler karşısında toplumsal dayanışma pratiklerini güçlendirmek ve afet yönetimi planlamasına toplumsal katılımı artırmak için ne gibi çalışmalar yürütebilirler?

Afet Dayanıklılığı için Yurttaşın Sözü projesi, bu sorular üzerine birlikte kafa yormanın ve tartışmanın faydalı olacağı düşüncesiyle geliştirildi. Çalışma, afet riskleri karşısında yerel ölçekte dayanıklılığı güçlendirecek yerel politikaların şekillenmesi ve uygulanmasında etkin toplumsal katılımı desteklemeyi amaçlıyor.

Afetler karşısında toplumsal dayanıklılık

İnsan faaliyetleri veya doğal nedenlerle ortaya çıkan ve olumsuz etkileri bakımından kitlesel nitelik taşıyan **afetler, krizler, çatışma ve şiddet** olayları ve benzeri şekillerde yaşamsal tehdit oluşturan yıkıcı, şok edici, gündelik hayatı sekteye uğratan gelişmeler karşısında toplum olarak ayakta kalabilmeye, yaşamı idame ettirebilmeye, gelecekte de yaşanması muhtemel benzer durumlara hazırlıklı olabilmeye ve esenlik içerisinde bir toplumsal düzen kurabilmeye yönelik eylemlerin ve imkânların bütünü, "**toplumsal dayanıklılık**" kavramının içine alınabilir. Dayanıklılık yaklaşımı, bireylerin, kurumların ve toplumların güçlü yönlerine, potansiyellerine ve becerilerine odaklanır.

Bu çerçevede, **afet dayanıklılığı**, toplumun kitlesel yıkım ve zarara yol açabilecek doğa olaylarına ve şoklara dair risklerin farkında ve bunlara karşı hazırlıklı olma, afet durumunda daha evvelce planlanmış tedbirleri uygulama veya hızla çözümler üretebilme, değişikliklere uyum sağlayabilme ve afet sonrasında toparlanma ve iyileşme yeteneğini belirleyen farklı beceri ve kapasiteler olarak düşünülebilir.

Esenlik içerisinde, haysiyetle yaşama ve geçinme hakkını güvenceye alacak somut koşulların sağlanması ve yaşadığımız kentlerde afetlerin felâkete dönüşmemesi için, afet dayanıklılığının güçlendirilmesine ihtiyacımız var. Afetler karşısında **toplumsal direncin** ve **dayanıklılığın** güçlenmesi için, başta **merkezi** ve **yerel idare kurumları** olmak üzere, bu meselenin tüm toplumun öncelikli gündemi haline gelmesi ve devletin yanısıra, ilgili tüm kurum ve tarafların bu doğrultuda **işbirliği içinde**, uyumlu bir şekilde çalışmayı hedeflemesi ve becermesi gerekiyor.

Afet Dayanıklılığı için Yurttaşın Sözü projesi, afete dirençli kentlerin yaratılmasına ve afet dayanıklılığına odaklanan kapsayıcı/bütüncül **yerel politikaların** oluşturulması için, örgütlü toplumsal (sivil) kapasitenin güçlenmesine ve afetler karşısında toplumsal dayanıklılığı hedefleyen sivil dayanışma pratiklerinin yaygınlaştırılmasına katkıda bulunmayı amaçlıyor.

Marmara Denizi çevresindeki bölgelerde yürütülecek proje kapsamında, bu şehirlerde yaşayanlar ve afetlere karşı dayanıklı ve güvenli bir çevrede yaşamak hedefiyle faaliyet gösteren toplumsal girişimler ile yerel yönetim kurumları arasında, yerel ölçekte toplumsal dayanıklılığın güçlendirilmesine odaklanan diyalog ve işbirliklerini teşvik eden çalışmalar yürüteceğiz.

Çalışma sürecinde gerçekleştirilecek başlıca faaliyetler şöyle özetlenebilir:

Açılış toplantısı: Çalışmanın kapsamı, takvimi, hedefleri ve faaliyetlerinin tanıtılacağı bu ilk çevrimiçi toplantıda, anılan yörelerde afet dayanıklılığına dair halihazırdaki duruma, varsa yürütülen çabalara, faaliyetlere bir göz atıp görüş alışverişinde bulunurken, çalışma gruplarının nüvelerinin de oluşmaya başlamasını umuyoruz. . (24 Nisan 2023)

Atölyeler: Her yörede, ilgili sivil toplum örgütleri ve girişimlerinden katılımcıların bir araya geleceği birer günlük bu toplantılar, atölye formatında ve yüz yüze yapılacak. Atölye çalışmalarında, afet dayanıklılığına ilişkin olarak yerel/bölgesel düzeyde yürütülmekte olan çalışmalar değerlendirilecek, izleme çalışmasının eksen ve kapsamı birlikte tasarlanacak. (Mayıs-Temmuz)

Çalışma Grupları Buluşması: Her bir çalışma grubunun kendi bölgesine yönelik inceleme çalışmalarıyla tespit ettiği ihtiyaç, sorun ve bunların yanı sıra iyi uygulamaların ve dayanıklılık ekseninde yürütülen yerel yönetim izleme-değerlendirme çalışmalarının paylaşılacağı bu üç günlük buluşmada, yerel/bölgesel ölçekte uygulanabilecek savunuculuk stratejilerinin geliştirilmesini hedefliyoruz. (Eylül 2023)

Değerlendirme ve Kapanış Toplantısı: Proje çerçevesinde yürütülen faaliyetleri, ortaya konan ürünleri, etki ve sonuçları beraberce tartışıp değerlendireceğimiz bu kapanış toplantısına, çalışma gruplarının ve diğer katkı sağlayanların yanı sıra, proje kapsamındaki bölgelerin yerel yönetimlerinden de katılımcılar davet edilecek. Böylelikle, çalışma sonuçlarının belediyelerce de dikkate alınmasını ve değerlendirilmesini umuyoruz. (Kasım 2023)

Amaçlar

Çalışmanın yürütüleceği havzalarda yapılacak faaliyetler ile;

- Yurttaşların afet risk bilincinin ve hazırlıklılığının artırılması,
- Yerel yönetimlerin ve ilgili yerel kurumların stratejilerinin ve faaliyetlerinin afet dayanıklılığı perspektifinden izlenmesi,
- Proje havzalarında bulunan sivil girişimlerin, dayanışma topluluklarının afet dayanıklılığı üzerine yürüttükleri çalışmalarına dair deneyim paylaşımı imkânlarının yaratılması,
- Afet dayanıklılığını hedefleyen politikaların tasarlanması ve hayata geçirilmesinde, sivil girişimler ve yerel yönetimler arasında işbirliği ve ortak çalışma pratikleri hakkında iyi örneklerin belirlenmesini duyurulmasını hedefliyoruz.

Çalışma Havzaları

Çalışmanın etki gücünü artırmak amacıyla faaliyet alanı, Marmara Denizi etrafındaki havzalarla sınırlandırılmıştır.

- İstanbul
- Çanakkale-Balıkesir (Kaz Dağları Havzası)
- Edirne, Tekirdağ, Kırklareli (Trakya Havzası)
- Kocaeli, Yalova, Bursa (Doğu Marmara Havzası)

Takvim:

Ocak 2023 – Mart 2023: Masa başı çalışma ve koordinasyon toplantıları

Nisan 2023 – Temmuz 2023: Açılış toplantısı ve çalışma gruplarıyla havza atölye toplantıları

Eylül 2023- Kasım 2023: Havza çalışmaları çalıştayı ve kapanış toplantısı

Yurttaşlık Derneği, (h)Yd

Faaliyetlerine 1990 yılında Helsinki Yurttaşlar Meclisi (hYm) adıyla başlayan Yurttaşlık Derneği [(h)Yd], hak ve özgürlüklerin, barış ve demokrasi ilke ve usüllerinin, bir arada yaşama ve çoğulculuk temelinde bir yurttaşlık anlayışının toplumsal zeminde ve gündelik hayatta benimsenip kökleşmesi ve yaygınlaşması uğrunda çalışmalar yürüten bir sivil toplum kuruluşudur.

Dernek, çatışma ve sorunların diyalog yoluyla, barışçıl yöntemlerle ele alınmasını, hesap veren, şeffaf ve katılımcı kamu idaresini, toplumsal cinsiyet eşitliğini ve çevreyi tahrip etmeyen bir ekonomiyi savunur. *Afet Dayanıklılığı İçin Yurttaşın Sözü* projesi, Yurttaşlık Derneği'nin yerel demokrasi, havza odaklı bölgesel politikalar ve yurttaşlık alanlarındaki çalışmaları paralelinde, barış alanında çalışan PAX For Peace (Hollanda) ile işbirliği içerisinde, 2023 yılı boyunca yürütülüyor. Dernek, bu proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetler vasıtasıyla, beraber çeşitli çalışmalar yürütülegeldiği yerel inisiyatiflerle birlikte, afet dayanıklılığıyla âlâkalı yerel politikalarda toplumsal dayanıklılığın gündemleşmesini ve bu doğrultuda sivil, toplumsal zeminin ve kapasitenin güçlenmesine katkıda bulunmayı amaçlıyor.

Proje faaliyetlerinin giderleri, Hollanda Hükümetinin MATRA programı çerçevesinde sağlanan hibe desteği karşılanmaktadır.

MATRA programı, çoğulcu ve demokratik yönde toplumsal dönüşüme omuz vermek amacıyla, kamu kurum ve kuruluşlarının, yerel yönetimlerin, sivil toplum örgütlerinin, ve kâr amacı gütmeyen eğitim kurumlarının çabalarına proje temelinde faaliyetlerini desteklemektir.

